

**Wedstrijdbezoek FC Twente-FC Utrecht d.d.
26 oktober 2003**

Den Haag, 11 februari 2004

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Vorbereiding	4
2.1	Vooroverleg	4
2.2	Afspraken vooroverleg	4
2.3	Overig overleg	6
3	Wedstrijdbezoek 26 oktober 2003	7
3.1	Rolverdeling	7
3.2	Waarnemingen auditteam	7
4	Conclusies en aanbevelingen	10
	Bijlagen	
Bijlage 1	Samenstelling auditteam	13

1 Inleiding

Het nieuwe beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld is in 2003 door de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en geweld vastgesteld. In dit beleidskader is onder meer opgenomen dat door de minister van binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties een auditteam voetbalvandalisme ingesteld zal worden. Dit is voor aanvang van de competitie 2003-2004 gebeurd. Dit team heeft tot taak feitenonderzoek te doen naar ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland en onderzoek te doen naar het voorkomen van incidenten. Om inzicht te krijgen in die factoren die een rol spelen bij het verloop van een wedstrijd bezoekt het auditteam ook een aantal risicowedstrijden. Doel van deze bezoeken is om lering te trekken uit de voorbereiding en uitvoering van maatregelen die worden getroffen om een risicowedstrijd in goede banen te leiden. Daarbij wordt nagegaan of en hoe het beleidskader voetbalvandalisme en voetbalgeweld in de praktijk wordt toegepast.

Het auditteam wordt in haar werkzaamheden ondersteund door medewerkers van onderzoeks- en adviesbureau DSP-groep.

De wedstrijd FC Twente-FC Utrecht was de eerste 'best practice' die het auditteam bezocht en het auditteam was aanwezig bij het vooroverleg, de wedstrijddag en de evaluatie. De samenstelling van het auditteam is opgenomen in bijlage 1.

Het auditteam bedankt iedereen die betrokken was bij deze dagen voor hun gastrijheid en bereidwillige medewerking.

2 Voorbereiding

2.1 Vooroverleg

Op basis van het modeldraaiboek in het Handboek Veiligheid heeft FC Twente een draaiboek ontwikkeld. In dit draaiboek staan alle afspraken met betrekking tot veiligheid, organisatie, stewards, politie, vooroverleg, kaartverkoop, foullering en controle, ordeverstoringen etc. Naast dit draaiboek heeft de KNVB ook een checklist ontwikkeld die clubs bij de voorbereiding op wedstrijden hanteren.

Ongeveer zes weken voor de wedstrijd vindt een vooroverleg plaats waarbij in ieder geval de thuisspelende en bezoekende BVO alsmede de beide politiekorpsen vertegenwoordigd zijn. In dit vooroverleg dient de thuisspelende BVO op basis van deze checklist schriftelijk vast te leggen welke middelen, procedures en acties vereist zijn voor de organisatie van de wedstrijd. In gezamenlijk overleg wordt een aantal veiligheidsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld de combiregeling en de politie-inzet, nader uitgewerkt. Belangrijke achterliggende informatie hierbij is het aantal te verwachten bezoekers van de bezoekende vereniging en wat er leeft bij de (problematische) supporters van beide verenigingen. De wedstrijddraaiboeken van beide verenigingen worden op grond van dit overleg aangevuld.

Naast het vooroverleg vindt er een paar dagen voor de wedstrijd nog een kort overleg plaats tussen de twee veiligheidscoördinatoren om de laatste puntjes op de i te zetten.

De politie werkt met een eigen operationeel draaiboek en heeft op de ochtend voor de wedstrijd nog een commandantenbriefing.

In Enschede is door de betrokken partners nog geen veiligheidsconvenant ontwikkeld, maar hier wordt ondertussen wel aan gewerkt.

Het vooroverleg vond plaats op 25 september 2003 te Enschede.

Hierbij waren aanwezig:

- Cor Willemse (directie FC Utrecht),
- Linda Jansen (medew. Sup. zaken FC Utrecht),
- Dick Van Dijk (politie Utrecht),
- Martijn Hegeman (VC FC Twente),
- Gerard Tenniglo (directie FC Twente),
- Tonny van der Gouw (steward coördinator FC Twente),
- Hans Schutte en Theo van der Haar (politie Twente),
- Cees Bakker (auditteam),
- Tom van Daalen (auditteam),
- Gea Schaap (DSP-groep),
- Marga van Aalst (DSP-groep)

2.2 Afspraken vooroverleg

Risicowedstrijd C

Deze wedstrijd is door de burgemeester van Enschede vastgesteld als risicowedstrijd C (A = geen risico, B = enig risico, C = Risico). Dit omdat 3 seizoenen geleden Utrecht supporters door de kassa zijn gebroken, waarschijnlijk als reactie op de wedstrijd FC Utrecht – FC Twente waar ongeregelheden zijn geweest. De afgelopen 2 seizoenen zijn de wedstrijden op een enkel spreekkoor na, probleemloos verlopen.

Maar de wedstrijd leeft toch meer dan andere wedstrijden bij de Twentesupporters volgens de FC Twente medewerkers en daarom willen FC Twente en de politie Twente niet afstappen van de C-categorie. In het beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld is onder meer vastgelegd dat bij een wedstrijd van de C categorie sprake is van het strengste regime waarbij o.a. sprake is van een verplichte combiregeling voor de supporters. Bij een C-risico is er ook sprake van een alcoholverbod in het hele stadion van 3 uur voor de wedstrijd tot 1 uur na de wedstrijd + het tijdelijk verbieden van alcohol in de omgeving van of in de aanvoerrote naar het stadion of het in het bezit hebben van alcohol.

FC Utrecht plaatst vraagtekens bij het automatisme waarmee deze wedstrijd als C-risicowedstrijd wordt vastgesteld. Het maatwerk per wedstrijd wordt belangrijker gevonden dan de A, B, of C- aanduiding. Besloten wordt door de betrokkene van clubs om de Utrecht-variant (naast de bussen worden ook een vast aantal auto's toegestaan) op de combiregeling toe te passen: De omvang van de politie-inzet wordt bepaald door de burgemeester op basis van de risico-inschatting.

De politie Twente zet 150 man politie in, waaronder 1,5 peloton ME.

Vervoer en kaartverkoop

Supporters van FC Utrecht kunnen in het kader van de combiregeling met de auto of bus komen. De kaart verkoop bij Utrecht zal 3 weken voor de wedstrijd beginnen(4 oktober).

De kaarten zullen een week voor de wedstrijd worden opgestuurd door FC Twente, samen met drie dienstkaarten en 2 parkeerkaarten)

Maximaal aantal uitsupporters is 800. Verdeeld over maximaal 70 auto's en 8 bussen. Meer bussen is toegestaan (in ruil voor auto's).

FC Utrecht verwacht dat er zo'n 130 supporters meekomen, waarvan 3 bussen. Per bus zullen er 3 stewards worden ingezet. Op iedere 50 supporters zullen er minimaal 2 stewards zijn. Als er minder dan 300 supporters komen zal Utrecht dit maandag voor de wedstrijd laten weten aan FC Twente. FC Twente kan dan 1 vak van 500 kaarten aan FC Twente-supporters verkopen. De supporters van Utrecht nemen een mammoetvlag aan pvc buis mee, de hoofdsteward van FC Utrecht houdt in de gaten dat hier gaan rare dingen mee gebeuren.

De afspraak is dat de FC Utrecht supporters om 11.00 uur op de wedstrijd-dag hun kaart kunnen omruilen bij stadion Galgewaard voor een parkeerkaart en een toegangkaart

Van de politie Utrecht zullen er 4 man in burger aanwezig zijn. Twee bij het vertrek van de bussen uit Utrecht en twee zijn al eerder in Enschede. Politie en gemeenten in de regio zullen niet geïnformeerd worden over deze wedstrijd. Dit gebeurt wel bij grotere wedstrijden.

De politie Utrecht zal een kijkje nemen bij benzinestations onderweg, m.n. AC Holten. Na afloop zullen de eerste viaducten vanaf Enschede bemenst zijn, i.v.m. stenen gooien naar bussen van Twente bij Soesterberg vorig jaar. Bij grote wedstrijden wordt hiervoor ook nog een helikopter ingezet.

Er zal geen alcohol worden geschonken op de bussen. Bij vertrek van de bussen en bij passeren IJsselbrug zal worden gebeld met de politie Twente.

Vanaf Borne- West zal er motorbegeleiding zijn.

De auto's en bussen moeten in de veiligheidszone bij het Arke stadion worden geparkeerd.

Er worden geen supporters van FC Utrecht in de binnenstad van Enschede verwacht. De politie zal nog informeren of er geen kermis is, zoals eerder, dat trekt supporters aan. Supporters zonder toegangsbewijs zullen niet worden toegelaten in het stadion en naar de IJsselbrug gebracht.

Na afloop van de wedstrijd, als het rustig is, kunnen de FC Utrecht supporters onmiddellijk het vak verlaten en snel weg.

Procedure voor de wedstrijd

Vijf kwartier voor de wedstrijd zal het scheidsrechterkwartet in het stadion aankomen waar zij met de veiligheidscoördinatoren van beide clubs zullen overleggen. Verder zullen de 'gewone afspraken' gelden over spreekkoren. De club heeft het liefst de regie in handen, na overleg tussen scheidsrechter en veiligheidscoördinator, als er spreekkoren zijn. De club haalt de spelers dan van het veld. Het is lastig als een scheidsrechter zonder overleg de wedstrijd stil legt, want dan kan de vlam in de pan slaan bij de supporters. Stewards en politie op de tribunes zijn dan niet voorbereid. De regels van de KNVB aan de scheidsrechters, over wanneer de wedstrijd stil gelegd moet worden, zijn wel duidelijk, maar het blijft de scheidsrechter die bepaalt of en wanneer dit gebeurt.

Aandachtspunten Auditteam

Er is nog geen lokaal convenant zoals was afgesproken in het beleidskader. Tijdens het vooroverleg worden geen nadere afspraken gemaakt over tolerantiegrenzen/beleid (spreekkoren/spandoeken), zoals aangegeven in het beleidskader. Verder is er weinig informatie over inzicht in het supportersgedrag en niet duidelijk of de APV aangepast wordt conform het beleidskader. Tenslotte kan worden opgemerkt dat fotovrijgave door de politie van de supporters met een stadionverbod niet mogelijk is. Dit bemoeilijkt de handhaving van stadionverboden door de BVO.

2.3 Overig overleg

Naast het vooroverleg vindt (kort) voor en (kort) na de wedstrijd een aantal overleggen plaats. Deze overleggen hebben een operationeel respectievelijk evaluatief karakter.

- Donderdag voor de wedstrijd is er nog een kort vooroverleg tussen de twee veiligheidscoördinatoren.
- Op het politiebureau is om 12.00 uur een commandantenbriefing waar politie en OM aanwezig zijn.
- De briefing van de stewards vindt plaats in het stadion om 12.30 uur onder leiding van de hoofdsteward, Tonny van der Gouw.
- De evaluatie van de wedstrijd vindt direct na afloop plaats in de bestuurskamer tussen de veiligheidscoördinatoren van de clubs. Daar wordt ook het meldingsformulier van de KNVB ingevuld.
- Maandag na de wedstrijd is de interne evaluatie van Twente samen met politie. Het auditteam heeft een e-mail met aandachtspunten van dit overleg ontvangen
- Twente heeft geen convenant, maar wel een 6 wekelijks Multi-disciplinair Veiligheids Overleg (MDVO). Hierin wordt geëvalueerd en wedstrijden voorbesproken. De eerst volgende is volgende week. Verslag is opgevraagd.

3 Wedstrijdbezoek 26 oktober 2003

3.1 Rolverdeling

- Margo Vliegthart: om 11.30 uur aanwezig op de bijeenkomst op het politiebureau en vanaf 12.00 uur loopt zij mee met Burgemeester Mans. Zij zal de wedstrijd volgen vanuit de skybox en zij maakt een ronde door het stadion tijdens de wedstrijd en bezoekt de commandokamer. Burgemeester Mans haalt haar op bij het politiebureau en heeft alle benodigde pasjes bij zich.
- Cees Bakker: om 11.30 uur op het hoofdbureau en loopt mee met Hans Bekkenutte van de politie.
- Tom van Daalen: om 11.30 uur op het hoofdbureau en loopt mee met de officier van het OM, Marcel Bordenga.
- Bram van Dijk (DSP): om 10.00 bij het stadion de Galgenwaard en meldt zich bij Henny Houtzager (hoofdsteward). Reist mee met FC Utrecht en is ook aanwezig bij de kaartomruil en het busvertrek. Tijdens de wedstrijd loopt hij mee met de coördinator van het sociaal preventief supportersproject van FC Twente, de heer Gerrit Dijkhuizen.
- Marga van Aalst (DSP): aanwezig bij vooroverleg om 11.30 uur op het hoofdbureau van de politie en vanaf 12.30 uur bij de briefing van de hoofdstewards door Tonny van der Gouw in het stadion.

3.2 Waarnemingen auditteam

Politie-inzet

Expertise en informatieoverdracht is zowel vóór, tijdens als na de wedstrijd goed. Tijdens de briefing en evaluatie worden afspraken aangescherpt. Ook de inzet van de diverse eenheden vóór, tijdens en na de wedstrijd is goed, zowel op de uitgangstellingen (plaats) als tijdens het optreden.

De fysieke ligging van het stadion maakt een goede scheiding van supportersstromen mogelijk.

Bij het stadion is de controle op de aan- en afvoer goed geregeld. Ook de plaatsing van diverse voertuigen was correct.

De commandokamer wordt gedeeld door de veiligheidscoördinator van FC Twente en zijn mensen enerzijds en de politie anderzijds; dat is erg praktisch in verband met onderlinge communicatie. De commandokamer werkt ook prima als verbindingscentrum van de politie (een deel van de meldkamerfunctie zit daar).

Het is een relaxte middag tot zo'n 10 minuten voor het einde toen een veertigtal FC Twente harde kerkers, later gevolgd door een ongeveer even groot aantal meelopers, de tribunes verlaten met het kennelijk doel (volgens ingekomen info) de terugtocht van de FC Utrecht-supporters wat op te luisteren op een verkeersplein waar supporters van FC Utrecht langs moeten rijden.

Inzet van AE, ME, beredenen en platte petten hebben een confrontatie weten te voorkomen. Eén AE-voertuig wordt door een FC Twente supporter met een steen bekogeld. 4 FC Twente supporters zijn aangehouden.

Afvoer van de bezoekers verloopt verder soepel.

De inzet van politiepersoneel gebeurt in principe steeds met dezelfde (vrijwillige) medewerkers, waardoor betrokkenen goed op elkaar zijn ingespeeld. Er wordt aandacht geschonken aan presentatie, bijv. allen met hoofddekse (platte pet c.q. politiecap) en de commandostructuur is duidelijk en wordt goed nagekomen. Ook de briefing met alle commandanten en de debriefing met eindverantwoordelijken is zakelijk en gericht op verbeteringen in de toekomst. Het politiedraaiboek is volledig, kwalitatief goed en bevat beleidsuitgangspunten, tolerantiegrenzen en geweldsbepaling uit ambtsinstructie. Er is gekozen voor een beperkte zichtbaarheid van de aanwezige politie. De verbindingsmiddelen laten het soms afweten (terugkerend euvel met analoge apparatuur)! GSM is wel een goed (één op één) communicatiemiddel, ook omdat het niet kan worden afgeluisterd. Ook extra aandacht voor de kennis van de bereden politie is gewenst. De beredenen komen van buiten de regio en worden buiten het stadion ingezet als er een confrontatie dreigt. Indien bijstand van buiten wordt ingeroepen zou bij de briefing een plattegrondje met uitleg verstrekt kunnen worden waardoor een snellere inzet van betrokkenen mogelijk is. Dit werd onderschreven in de debriefing.

FC Utrecht-supporters

Naast 3 bussen worden 61 personenauto's als combivervoer aangemerkt. Dit betekent dat bij stadion Galgenwaard de supporters om 11 uur hun combikaart konden omwisselen voor een toegangskaart en routebeschrijving naar het Arke stadion. Bij het stadion moeten de auto's in de beveiligde zone geparkeerd worden. De ruimte van deze zone is beperkt en geeft derhalve beperkingen aan het aantal en soort te parkeren voertuigen.

Het supportersvervoer van de FC Utrecht-supporters is goed geregeld (vooraf fouilleren, geen drank) en verloopt voor wat betreft het busvervoer zonder problemen en in een ontspannen sfeer. Er gaan 20 stewards mee, die door de hoofdsteward duidelijke instructies meekrijgen, onder andere dat ze geen interviews mogen afgeven¹. FC Utrecht beschikt over een pool van ongeveer 125 vrijwilligers (vergoeding 17 euro per wedstrijd) die als steward ingeroosterd kunnen worden. Dit is dus een behoorlijke organisatie en de veiligheidscoördinator geeft aan dat het moeilijk is om voldoende geschikte mensen te vinden.

Naast de 20 FC Utrecht stewards worden de supporters begeleid door 4 medewerkers van de politie regio Utrecht in 2 auto's.

Alcohol in de bus is verboden, maar in de particuliere auto's wordt volop alcohol gedronken, ook na aankomst in de beveiligde zone.

Een 40-tal FC Utrecht supporters bezoekt voor de wedstrijd de binnenstad van Enschede. Zij worden opgemerkt door spotters van de politie Twente en door vroegtijdig ingrijpen van de politie, die 3 auto's weet aan te houden, is er niets gebeurd. Van de aangehouden personen zijn de supporters met kaart gesommeerd om naar het stadion af te reizen, de overige personen zijn na afloop van de wedstrijd de stad uitgebracht.

De FC Utrecht supporters die met de auto zijn, komen al vroeg in Enschede aan, waardoor zij te lang op het parkeerterrein blijven hangen. Ze blijven in groepjes en groepen bijeen, drinken bier en gedragen zich provocerend. De politie moet zo nu en dan interveniëren om provocaties niet uit de hand te laten lopen. De politiecoördinator van Twente geeft aan dat met FC Twente was afgesproken dat de FC Utrecht supporters later dan oorspronkelijk gepland uit Utrecht zouden vertrekken.

Deze afspraak blijkt niet doorgekomen te zijn bij FC Utrecht.

Noot 1 Dit in verband met het feit dat tot ontstemming van FC Utrecht Katherine Keijl een tv-programma aan het maken is waarin een heftige Utrecht-hooligan wordt gevolgd en in overleg met Twente was overeengekomen dat Katherine geen opnamen in het stadion mocht maken.

Tijdens de wedstrijd wordt vanuit het bezoekersvak een vuurpijl het veld op geschoten. Hier wordt verder geen actie op ondernomen. Ondanks fouillering valt dit, volgens de veiligheidscoördinator, niet helemaal te voorkomen. Na afloop van de wedstrijd worden de bezoekers snel en gemakkelijk het stadion uitgewerkt, via trappen waar de eigen bezoekers niet aan grenzen, richting bussen en auto's. Ook op het parkeerterrein waar een politieformatie toezicht houdt op het snelle en makkelijke vertrek van de bezoekers blijven de stewards in beeld bij de toegangspoorten en aan de hekken.

Stewards

Tijdens de stewardbriefing voorafgaande aan de wedstrijd wordt in het kort de hele gang van zaken tijdens de wedstrijd doorgenomen: aankomst bussen en auto's, posities stewards, verantwoordelijkheden stewards, afvoer bezoekers, pasjes). Tijdens de wedstrijden blijven de 12 hoofdstewards continu op hun post en met elkaar in contact via 'oortjes'. De stewardcoördinator blijft op een centraal punt alle supporters en stewards in de gaten houden. In totaal waren er 126 stewards van FC Twente, 6 stewards van Heracles, 12 hoofdstewards en de stewardcoördinator. Verder zijn er ook nog 11 beveiligingsbeambten van RJ Security. Ook de bezoekende club komt met 18 stewards en 2 hoofdstewards die gedurende de hele wedstrijd hun supporters nauwlettend in de gaten houden.

Af en toe komen de stewards in actie, maar verder dan het aanspreken van de supporters komt het niet in deze wedstrijd.

Binnen de stewardorganisatie speelt het 'kennen en gekend worden' een grote rol: de stewardorganisatie weet precies op wie ze moesten letten en wie de grootste risico supporters zijn. Een deel van de stewards staat de hele wedstrijd met het gezicht naar het publiek toe en ziet niets van de wedstrijd. De stewards, die een gering bedrag krijgen voor hun werkzaamheden, nemen hun taak heel serieus.

Supportersproject

Bij FC Twente is er sprake van zo'n 50 echte moeilijke supporters en paar honderd meelopers die tot de doelgroep van het project behoren.

Vier mensen (vrijwilligers die overigens beroepsmatig ook veel met jongeren te maken hebben) van het preventief supportersproject dat is ondergebracht bij Balans (jeugdwelzijnsinstelling te Twente), staan tijdens de wedstrijd in het risicovak. Via de mobiele telefoon is de coördinator van het project zonodig oproepbaar. Het supportersproject heeft een volwaardige relatie met het veiligheidsbeleid van de club en politie.

Er is in het kader van supportersproject ook duidelijk aandacht voor sfeerverhogende activiteiten op de tribunes. Veel getrommel (waar overigens door Utrecht supporters op geanticipeerd was zo dat over en weer een trommelwedstrijd kon ontstaan). Dit heeft een preventief effect op het ontstaan van negatieve spreekkoren.

Er wordt, op verzoek van de veiligheidscoördinator van FC Twente, voor het begin van de wedstrijd 1 kwetsend spandoek weggehaald in het thuisvak door de medewerkers van Balans. Verder zijn er af en toe spreekkoren, maar de teksten geven geen aanleiding tot interventie.

4 Conclusies en aanbevelingen

Op grond van de geraadpleegde draaiboeken en de waarnemingen tijdens het vooroverleg en op de wedstrijddag zelf, trekt het auditteam de volgende conclusies:

- 1 In Enschede wordt door de ketenpartners, de BVO (veiligheidscoördinator, stewards en sociaal preventief supportersproject) goed samengewerkt bij de voorbereiding en uitvoering van de maatregelen die genomen worden om FC Twente - FC Utrecht op een veilige en ordelijke manier te laten verlopen. De informatievoorziening voor, tijdens en na de wedstrijd is adequaat. Er is sprake van zoveel mogelijk vaste mensen waardoor veel ervaring en zekerheid is ontwikkeld. Betrokkenheid en motivatie van deze mensen is bovendien groot.
- 2 Ook de samenwerking tussen FC Twente en de politie Twente enerzijds en de FC Utrecht en de politie Utrecht anderzijds is over het algemeen goed verlopen.
Alleen blijkt er sprake te zijn geweest van een communicatiestoring over de vertrektijd van de FC Utrecht supporters vanaf Galgenwaard.
- 3 Het Arke stadion is een nieuw stadion dat gebouwd is volgens de veiligheidseisen van deze tijd, net buiten het centrum van Enschede. Aparte aanvoerroute bezoekers, gescheiden parkeerplekken, hoge hekken, grachten, camera's en speciale wanden zorgen voor een veilige scheiding van bezoekers en eigen supporters. Door de aparte parkeerplek en aanvoerroute is het mogelijk de bezoekers snel aan en af te voeren. Door deze voor veiligheid gunstige inrichting en ligging is het ook mogelijk om met een verhoudingsgewijs lage politie-inzet te werken.
- 4 De wedstrijd is vooraf door de Burgemeester van Enschede als een Risico-C-wedstrijd gekwalificeerd met een politie-inzet van 150 mensen. Een groot deel van deze politiemensen wordt in de catacomben van het stadion achter de hand gehouden voor het geval zich incidenten voordoen.
- 5 Hoewel het een Risico-C wedstrijd betrof is er alcohol geschonken voor de eigen supporters. Het auditteam stelt vast dat de risico-inschatting vooraf niet heeft geleid tot toepassing van het daarbij behorende landelijk vastgestelde regime.
In Enschede liggen de volgende overwegingen ten grondslag aan het beleid ten aanzien van alcoholverstrekking: het schenken van alcohol buiten het bezoekersvak is toegestaan totdat er aanleiding is het in zijn geheel te verbieden.
Met de leiding van Vak P en de betreffende horeca-uitbaters (vergunninghouders) zijn afspraken gemaakt. Zij weten dat het schenken van alcohol alleen mogelijk blijft als in de betreffende gelegenheden de zaak op orde wordt gehouden en het niet tot problemen leidt. Een algeheel alcohol verbod wordt in Enschede dus als stok achter de deur gehanteerd.
Het auditteam signaleert dat aan het afwijken van het beleidskader ook een duidelijk nadeel is verbonden: een landelijke uniforme richtlijn wordt hiermee doorbroken en dit brengt met zich mee dat er voor supporters in verschillende stadions verschillende regels gelden

6 Op verzoek van FC Utrecht is de (door Twente zo genoemde) Utrechtse variant op de combiregeling toegepast; Utrecht supporters konden zowel per auto als per bus naar Enschede reizen. Maximaal mochten 70 auto 's mee. Aan het toestaan van eigen vervoer zijn enkele in het oogspringende risico's verbonden:

- De controle op deze supporters is duidelijk minder dan op de supporters die met de bus reizen..
- Er bestaat meer gelegenheid om voor en na de wedstrijd te zien of er ergens anders nog iets te beleven valt.

Daar staan ook voordelen tegenover:

- de supporters zullen zuinig zijn op hun eigendom
- het vertrek per auto na afloop van de wedstrijd gaat meestal sneller dan per bus.

De politie Twente hanteert als spelregel dat als de autocombi gepaard gaat met ongeregelheden deze regeling het volgende seizoen niet toegestaan zal worden.

Het verdient aanbeveling afspraken omtrent de auto-combi op te nemen in het beleidskader. Daarbij kan overwogen worden om het al dan niet toestaan van het gebruik maken van eigen vervoer te koppelen aan goed gedrag van de supporters.

Bijlagen

Bijlage 1 Samenstelling auditteam

Het auditteam is als volgt samengesteld:

Voorzitter

- Margo Vliegthart

Leden

- Cees Bakker
- Tom van Daalen
- Jan Franssen
- Cees Ottevanger

Het wedstrijdbezoek is uitgevoerd door Margo Vliegthart, Cees Bakker en Tom van Daalen. Ondersteuning is verleend door Marga van Aalst en Bram van Dijk van DSP-groep.